

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezse)-utca 6.

Mint a rendőrprefektura közli velünk, az éttermek további rendelkezésig
déli 12 órától 2 óráig és este 7 órától 9 óráig

tarthatnak nyitva. A kávéházak zárva tartandók. A fűszerüzletek és mészárszékek kivételével egyetlen más üzlet sem nyithat ki. Este 10 óra után polgári egyének az utcán nem tartózkodhatnak.

Vintila Bratianu őszintén feltárja a helyzetet

**Miért szükséges a nemzeti-parasztpárttal való megegyezés
A stabilizáció és a kölcsön**

Bratianu Vintila a hét elején meglátogatta Culbertson amerikai követet. Culbertson régi barátság fűzi a Bratianu és Stürbey-családokhoz. Így teljesen érthető, hogy Vintila Bratianu miniszterelnök első udvariassági látogatása Culbertsonnak, az amerikai Egyesült Államok romániai nagykövetének szólt.

Culbertson fogadó termében jelen voltak: Svédország gazdasági attaséja az amerikai követség kereskedelmi megbízottja és két amerikai bankár, akik egy idő óta Bukarestben tartózkodnak, amikor belépett a fogadóterembe Vintila Bratianu, Románia miniszterelnöke. Az első udvariassági szavak után a beszélgetés — természetesen — politikára tereledött.

Culbertson az amerikai nagy követ tette fel a kérdést:

— Hogyan képzele miniszterelnök ur a jelen román belpolitikai helyzet megoldását?

Erre a kérdésre Bratianu Vintila miniszterelnök a következő feleletet adta:

— Nemcsak én, de a liberális párt minden tagja megvan győződve arról, hogy soha nem volt nagyobb szükség a pártközi megegyezésre, mint most, amikor meggyőződünk arról, hogy a nemzeti parasztpárt szinte beékelődött az ország közvéleményébe és ma

nélküle nehezen lehet elképzelni egy egészséges kormányzást.

Azonban Románia ma olyan súlyos válságon van, hogy minden államiértelemre szükség van. Senkit sem nélkülözhetünk. Sok függő kérdés vár megoldásra és tagadhatatlan, hogy nemcsak a belső, de a külső viszonyokat illetően is súlyos problémák előtt állunk. Ezért óhajtjuk őszintén a nemzeti parasztpárttal való megegyezést.

— De én úgy vagyok informálva — mondta Culbertson nagykövet — hogy a nemzeti-parasztpárt, melynek szintén elég jó összeköttetései vannak a külfölddel és mint ön is mondja, ma hiteles kifejezője a népakaratnak,

demokratikus irányt akar adni a belpolitikának és így önökkel, mint az ország demokratikus konzervatív pártjával nem lép közös akcióba, mert ez elfeledést jelentene részéről.

— Ismétlem — mondta Vintila Bratianu — Románia ma nincs abban a helyzetben, hogy az ország jövő sorsát próbálgató kezekre bizza. És ha tényleg nem sikerülne egyezsége lépni a nemzeti-parasztpárttal, akkor folytatjuk a kormányzást az összes elképzelhető és rendelkezésünkre álló eszközökkel. Egy állam kormányzása nem játék... és én megmutatom Önnek, hogy az ország közvéleménye hamarosan igazat ad nekünk. Itt van mindjárt a stabilizáció kérdése.

En vészó szívvel mondom le revalorizációs tervemről,

mely egyedül biztos, de lehetséges, hogy kissé hosszabb módszer a teljes szanáláshoz. Tehát jön a stabilizáció. Természetesen ma mindenki azt kérdezi, hogy mikor? A stabilizáció azonban nem lehet megrendelt időre leszállítani a gazdasági lehetőségekhez képest rendszeresen és folyamatosan kell terveinket végrehajtani, esetleg kedvező körülmények között néhány órán belül, de lehetséges, hogy évek alatt sikerül csak ez a mű. Lengyelországban kétszer stabilizáltak és itt van nálam Jaspar, bolga miniszterelnök levele, amelyben bevallja, hogy

maig sem sikerült neki a stabilizáció. És aztán itt van a másik kérdés...

Bratianu itt ujjaival rámutat az egyik jelenlévő bankarra.

— Ön azt mondta nekem, hogy Románia belpolitikai viszonyai ma annyira ziláltak, hogy nem igen számíthat a külföldi tőke közreműködésére. Én be fogom Önnek bizonyítani, hogy a költségvetés letárgyalása után ön is megfeszítelve fogja magát érezni, ha Románia a felajánlott kölcsönajánlatok között az Önét választja. Programunk szerint sok száz milliót akarunk az ország gazdasági kincseinek kiaknázására fordítani. Igyekezünk mindent elsőrangú szakembereket ültetni a akkor meg fogják érteni az urak, hogy

miért nem lehet az ország vezetését próbálkozó, kísérletező kezekre bízni.

És ez a magyarázata egyúttal annak is, hogy szívesen vesszük, ha a nemzeti-parasztpártiak segítenek nekünk nagy munkánkban.

Eredménytelen angol-orosz tárgyalások Genfben

Chamberlain találkozott Litvinovval

— Az Estilap eredeti távirata —

Genfből jelentik: A Népszövetség tanácsülésének megnyitása előtt megvan már az európai politikai élet szenzációja: Chamberlain angol külügyminiszter találkozott a Beau-Rivage-szállóban levő

lakásán Litvinov orosz külügyi népbiztos-helyettesével. Egy órán át tartó megbeszélés után kommunikét adtak ki, amelyben többek között a következő van:

— A találkozás Litvinov kívánságára történt és a két államférfi nyíltan feltárta országa véleményét a két hatalom viszonyáról. Mindazonáltal, a találkozáskor lehetett volna bizonyult közös alapot teremteni a megegyezésre.

Ez a találkozás — bár nem járt eredménnyel — azért nagyjelentőségű, mert amióta Anglia és Oroszország közt

megszakadt a diplomáciai viszony, — ez az első eset, hogy a két ország államférfiai találkoznak.

Az újsághirdetés szerepe a gazdasági életben

Dr Mataja bécsi egyetemi tanár az újsághirdetés jelentőségéről

A gazdasági élet minden megnyilvánulása mellett szól, hogy a kereskedelem nem jogtalanul panaszkodik, hogy a közönség vásárlóereje csekély. — Ezért van nagy fontossága Mataja volt osztrák miniszter és egyetemi tanár előadásának, amelyet Bécsben a Reklámtudományi Társaság ülésén tartott az újsághirdetés jelentőségéről.

Az újságreklám jelentőségét már a XVIII.-ik században fölismerék. E század közepén bizonyos Johnson dr tette a következő nyilatkozatát:

— Nagyon okos és emberismerő volt az az ember, akit először volt haszna az emberek kíváncsiságából: valamely város ostromáról, vagy ütközet lefolyásáról szóló hírhez ez az ember azt a közlést is hozzáfűzte, hogy ebben vagy abban a kereskedésben mit lehet kapni.

Az újságok terén nagyon nehéz megbízható statisztikákat összeállítani, mégis figyelemre méltó az a szám, amely Amerikai újságéletében a reklámra vet világot. A legújabb főbecsülés szerint

az amerikai Egyesült Államokban évente egymillió dollárt fordítanak reklámcélokra. Ebből legalább is kétharmad rész újsághirdetésekre esik.

Ezzel összehasonlítva az európai államokban aránytalanul kevesebbet fordítanak hirdetésekre. A lapok a legelterjedtebb olvasmányok, amelyek oda is elhatolnak, ahova a legügyesebb ügynök sem tud bejutni. Meg lehet állapítani azt is, hogy

az üzleti híreknek újságok által való terjesztése sokkal olcsóbb, mint a nyomtatványok és posta útján való terjesztés.

A kérdés csak az, vajon olvasják-e a hirdetéseket. Tény az, hogy sokan azt mondják, nem kíváncsiak az újsághirdetésekre. — Erre a kifogásra egy angol szakember, aki nagy szerepet játszott a londoni Times című lap üzleti vezetésében, a következő választ adta:

— Ha valakinek kétsége van arról, hogy az emberek olvassák-e az újsághirdetéseket, akkor csak egyszer kísérletet tegyen bizonyos időben ingyen kínálni valamilyen árut és alaposan meggyőződhet arról, hogy az újsághirdetéseket igen is olvassák. Kézenfekvőek azok az okok,

amelyek az újsághirdetés óriási hatását biztosítják. Az újság soha nem kerül akaratunk ellenére kezünkbe, míg a postán küldött reklámok a legtöbbször éppen abban a pillanatban jutnak hozzánk, amikor egészen más dolgokról gondolkozunk és ezért egyszerűen a papírkosárba vándorolnak. Ha viszont az újság már a kezünkben van, akkor már akarva-akaratlanul is észrevesszük abban, amire talán nem volnánk kíváncsiak. Az újsághirdetés olvasását nem olyan értelemben kell fellogni, mint egy politikai cikket, — vagy tárcát.

Egy szenzációs régi kritika Ady „Műhelyéről”

Dr Várady Zsigmond írt 1920-ban beszámolót Ady egyetlen darabjának premierjéről

1902. szeptember 28-án Nagyváradon három egyfelvonásos szindarabot adott elő a „Szigligeti színház”, s e premiernek a hatása nemcsak az egész akkori Magyarországot, de az egész magyar irodalmat is beragyogta fényével. A három egyfelvonásos szerzője Bíró Lajos, dr Dénes Sándor és Ady Endre. Három ígérete a magyar irodalomnak. Azonban Dénes Sándor, mint tudvalevő, lemondott az irodalmi babérokra, talán kitűnő anyagi helyzete miatt, talán az iramot nem bírta volna az azóta szédületes magasságokba ívelt két nagy magyar íróval való versengésben. A három szindarab, Bíró Lajos „Leányok” című, Dénes Sándor „Az ügyész”-nek elkeresztelt és Ady Endre híressé vált „Műhely” című darabja volt. Ennek a premiernek a súlyát Nagyváradon legjobban egy kritika jelezte, amelyet nem kisebb ember, mint dr Várady Zsigmond, a nagynevű publicista írt a Nagyvárad hírlapjában. A régi lap sárgult oldalán a következőket írja Ady „Műhely”-éről, amelyet a későbbi Ady-ünnepség apró pójából hozunk felszínre.

— A trilógiát — úgy mond Várady Zsigmond — Ady Endre ur műve fejezte be. A „Műhelyben” egy előkép, amelyben a szerző emelkedett, helyenként magasröptű stílusban érzékelti a mindennapi munka sivárságát és izgalmai közé helyezett alkotó erőt s annak Prometheuszi küzdelmét, az alkotást a viszonyok ellenében. Mint mentesítet a jövőre nézve, ez nem fogadjuk el. A szerkesztőség hivatalos munkái: sem tartanak egész nap s aki úgy tud írni, annak kötelessége is az, hogy írjon. Szól a szerkesztőség telefonja? Le kell a kagylót eresztetni. Háborognak az előfizetők?

A jól megfogalmazott hirdetés rövid pillantás alatt is tud valamit mondani. Az újsághirdetésnek, inkább nézői, mint olvasói vannak, de ez is elég.

Sőt az újsághirdetés olyan személyekre is hat, akik újságot egyáltalában nem olvasnak, mert az üzleti hírek, mint a hírek általában, beszélgetésekben, tanácsadásban stb. továbbterjednek. A fogyasztó szempontjából ugyan csak ajánlatos, hogy az újságok hirdetésrovatát ne hagyja figyelmen kívül. Ez ugyanis olyan híreket terjeszt, amelynek tudomásulvétele hozzájárul a racionális gazdálkodás fejlesztéséhez.

Minél tárgyilagosabb az újsághirdetés, annál jobban jár a hirdető.

Az újsághirdetés mindenesetre olyan probléma, amellyel a gazdasági élet érdekében tudományosan is érdemes foglalkozni.

A lei ma Zürichben 320.

Zürichi nyitás

BUDAPESTI 320. —

BERLIN	—	—	12391
NEW-YORK	—	—	51835
BUDAPEST	—	—	9075
PRAGA	—	—	1536
BECS	—	—	7310
PARIS	—	—	204050
LONDON	—	—	253025
MILANO	—	—	2813

Ciorogariu püspök jubileuma

A nagyváradai görög keleti egyháznak nagy ünnepe van ma: az egyházmegye feje, Ciorogariu Roman püspök ünneplő 75-ik születésnapját. Az ősz főpap ragyogó karriert futott be és ma egyike Románia legtekintélyesebb egyházi fejedelmeinek.

Ciorogariu Roman püspök előtt a mai nap folyamán a város társadalmának előkelőségei jelentek meg és szerencse kívánataikat fejezték ki a születésnap alkalmával.

A PÜSPÖK ÉLETRAJZA

Ciorogariu Roman az arad megyei Pécska községben született. Elemi iskoláját szülőfalujában, középiskoláját a hőmezővásárhelyi református, az aradi minorita és a pozsonyi lutheránus főgimnáziumban végezte el. Jogi tanulmányait Nagyváradon folytatta. Majd klerikus lett és 1878-iki iskolai évét a bonni egyetemen töltötte, ahol Vilmos német császár is iskolatársa volt.

Hazaérkezve 1880-ban, az aradi teológiai tanítészeti professzora lett. Majd 1901-ben a hódobrod-rog-i szerzetesrend igazgatója. 1917 október 3-án az aradi püspökség nagyváradai püspöki helynöké nevezte ki. A világháború után megszervezte a román nemzeti pártot Nagyváradon. Mikor a nagyváradai püspökség megalakult 1920 október 8-án egyhangú lelkesedéssel őt választották meg püspökké. Azóta rendkívül széleskörű működést fejtett ki politikai, egyházi és iskolai téren. A szenátus tagjává választották, majd a román koronarend főtisztj rangját nyerte el, a román akadémia rendes tagjává, a királyi földrajzi társaság pedig levelező tagjává választotta meg.

x Ne vegyen más zenealbumot, csak a Nádor-félt. Jöjjen be hozzánk, bebizonyítjuk, ez a legjobb. Hegedüs Hírlap-iroda kottásboltja.

x A bécsi Konzerthaus és pesti Vigadó nagytermeiben írenetikus sikert aratott műsorát táncolja Eghy Ghysa december 13-án, kedden este bravuros technikájával egyéni művészettel. Kosztümjeinek pompája látványosság. Az idény legkimagaslóbb művész eseményénél mindenkinek ott kell lenni. Jegyek Hegedüsnél.

Szörme Mikádó
Városi bunda
Börkabát
MENDEL
férfi és fiuruha
áruház
Bul. Reg. Ferd 3.

Mussolini, d'Annunzio, Marconi, Toscanini és Henny Porten — első szerelméről

— Mikor volt először szerelmes és ki volt a szerelme? — Ezzel a körkérdéssel fordult több világ-hírű emberhez egy nagy külföldi folyóirat.

Mussolini így felelt:

— Tízéves koromban szerettem először. Egy Predappio nevű parasztlány volt a szerelmem.

D'Annunzio ezt válaszolta:

— En mindig szerettem, sohasem volt első szerelmem. A legelső szerelmem, akire visszaemlékszem, Zoe volt, egy pratori vasutas leánya.

Marconi, aki most házasodik, ezt mondta:

— Első szerelmem egy bolognai portás lánya volt. Enrichettának hívták.

Toscanini:

— Nagyon fiatal voltam és az a nő, akibe először voltam szerelmes, jóval idősebb volt. Amikor barátaim meglátták az utcán, ezt mondták: ott megy a bögő. Azóta se szerettem a nagybögőt.

Henny Porten:

— Négyszéves koromban voltam először — feltékeny. A férfinck Vilmos-császár-bajusza volt.

Poiet a rövid szoknyáról

Az amerikai nők nem hódolnak feltétlenül azoknak a változtatásoknak, melyeket a párisi szalonok szoktak diktálni a világ-nak. Poiet mester, a párisi divat-tervező, ki ezidő szerint Newyorkban él, szükségesnek tartotta, hogy nyilvános előadással megemlítse a párisi szabóművészet pozícióját. Azt fejtette, hogy a rövid szoknyát nem általános viseletnek tervezték Párisban, mert minnek mutogassa a térdét és a meztelen karjait az olyan hölgy, akinek nincs mutogatnivalója? Poiet azt mondja, hogy minden nőnek számot kell vetnie azzal, mikor a rövid szoknyát felveszi, hogy egyéni megjelenésének megfelel-e ez a ruha? En nem bánom — mondja — ha egy szép nő, akinek csakugyan finom lábszára van, mutogatja is azt. De mennyi széparcu nőnek van formális lábja is? Nagyon kevésnek. A hölgyeknek úgy kell öltöznök, hogy azt, ami csakugyan szép a vonalakban, előtérbe helyezzék, a testi fogyatkozásaikat pedig el-lyentessék és ne mutogassa a hátát és a csupasz karját az, akiknek oka van azt elrejtetni.

WIMPASSING
hő- és sárcipő
a legjobb és legolcsóbb

Aláírás helyett most már saját fényképünket is letáviratozhatjuk

Fényképtávirati forgalom Bécs és Berlin közt

20 évig tartó kísérletezések után tegnap megnyílt a rendszeres fényképtávirati forgalom Berlin és Bécs között. Minden jel arra mutat, hogy a fényképek táviratozása lassanként olyan megszokott és hétköznapi dolog lesz, mint a rendes táviratok váltása. Az első nap forgalma legalább is meglepően nagy volt. Vannak ugyan kételkedők, akik még mindig azt állítják, hogy csak az első nap érdekessége volt az oka ennek a váratlanul nagy térszerűségnek, azonban a szakértők máris megállapították, hogy nemcsak kuriózságról, hanem közhasznú intézményről van szó, amely forgalom nélkülözhetetlené fog válni. A személyazonosság igazolására minden más eszköznél alkalmasabb a fényképtávirat, amely átutalásoknál és csekkéknél az elküldő fényképét is prezentálja a címzettnek.

Ha például valaki egy bécsi banknál egy nagyobb összegről szóló csekket intéz egy berlini bankhoz és kétség merül fel az aláírás hitelessége iránt, a fényképmásolat minden kétséget eloszlat néhány óra alatt. Ez annál fontosabb, mert még repülő postával is 48 óra hosszat tartott eddig egy utalványozás Bécsből Berlinbe és viszont.

Egészen nagyszabású jelentősége van a fényképtáviratozásnak nyomozásoknál, amikor a rendőrség néhány perc alatt nemcsak a körözött táviratot, hanem a körözött fényképét is továbbítani tudja. A sajtó számára szóló tudósítások is egészen úzenzációs módon tökéletesülhetnek, egy-egy nagy eseményről, meccsről, nemcsak táviratban, hanem fényképekben is beszámolhat a tudósító.

Bécsben egyszerre több postahivatal is fog a fényképes táviratok felvételével foglalkozni. A fényképek táviratozása aránylag nem is drága. A legkisebb fénykép költsége, amely körülbelül egy képeslap nagyságú felvételt tud továbbítani, 13 schilling 60 garasba (körülbelül 330 lebe) kerül. A fényképtáviratnál azonban

csak a címet szabad feltüntetni, minden más közlemény külön távirattal továbbítandó.

A fényképtávirat normális nagysága legfeljebb 10 cm. széles, a hosszúság azonban 19 cm-ig kiterjeszthető. A normális nagyságon túl a legkisebb illeték nap-pal 2 schilling 40 garassal, éjjel 3 schilling 76 garassal növekszik. A félreértések kikerülése kedvéért, ha valamely nem egészen épp fényképet akarnak táviratozni, meg kell jelölni, hogy a fényképet egészen vagy részben sérülten adták fel.

Csütörtökön, december 1-én volt a bécsi Börseplatzon levő főpostahivatalnál, a fényképtáviró ünnepélyes megnyitása. Ugyanab-

ben az időben Berlinben is a felvevő állomáson nagyszabású ünnepségeket tartottak. Elsőnek Hindenburg és Hainisch fényképeit adták le. Valamennyi jelenlévő a legnagyobb bámulatának és elismerésének adott kifejezést a fényképtáviratok tökéletessége felett. Érdekes, hogy az első napon, amikor a hivatalos szolgálat még meg sem kezdődött, egy bécsi hölgy különös könyörgésére megengedték egyetlen magánfényképtávirat feladását, amelyet a hölgy berlini jegyesének küldött.

A rendes forgalom hétfőn reggel indult meg és az első napon Bécs és Berlin között többszáz fényképtáviratot közvetítettek.

Jubilál Halász Lajos

Megyek egyszer Pesten a Fészekbe. Átsétálok a remek olvasó termen. Bölcsőnél édesebben ringató emeletnyi foteiben ül egy ur, vállas atléta. Kezében újság. Csaknem félarcát elfedi a tetemes csontkeretű pápaszem. Te jó isten, lehetséges volna? Lehetséges volna, ezzel a tréfát kizáró, marcsona, okulárával elképzelné Halász Lajost? Eppen ő? Mert az a kerek prezbop úveg, amit az ember az orrára tol, apró, de biztos feltéteménye a gyalázatosan siető öregségnek. Jó jó, hiszen nem arról van szó, a fiatalokból öregek lesznek, nappalra jön az este s a fiziologiában nem lehet csalni, mind igaz, de Halász Lajos is megöregedhet? Ilyet! Pedig már le se lehet tagadni, hiszen azt olvastuk svarcaufveisz, hogy a budapesti újságíró társadalom jubileumot rendez a tisztelőre.

Vagyis: az idő eljárt. Csakugyan, csakugyan, milyen régen volt, harminc esztendeje, hogy Makóról Váradra jött egy lázongó fűző, vakmerő jogászyerek és ahelyett, hogy az akadémián Bozóky igazgató ur meg Persz professzor ur bölcs előadásait hallgatta volna, elment a Szabad-

ság szerkesztőségébe. Elment és azt mondta szegény jó Laszky ur-nak:

— Kérem, én Halász joghaligató vagyok, de úgy érzem, sohse lesz belőlem más, mint újságíró. Mától fogva tehát itt fogok dolgozni, a többire majd megegyezünk.

Laszky ur szóhoz se jutott a meglepetéstől, a lenyűgöző fellépésű legényke már ott vatatott egy dugadólt vén íróasztal körül:

— Ez nekem éppen jó lesz — mondta ki a szentenciát és ott ült annál az asztalnál tíz esztendeig.

Virtuóza volt a riportnak, valami addig idegen ösztönrel, rászólt letettséggel, égő temperamentummal vetette magát a riportra, a mi mégis csak gyönyörű művész hangszere az újságírás orkeszterének.

Sablomos méltatás helyett ezt a pár kis anekdotát mondjuk el jubileumára:

Híres riporter volt már akkor Halász ur, amikor a Noemancipációban meg a Liliben vendégszerpelt Váradon Pálmay Ilka. Népszerűségének legszebb virágában. Finom, elegáns kalandjairól egész Európa beszélt s a lányiskolákban a nagy primadonna pezsgős fürdőiről ábrándoztak a kis-asszonyok.

Szóval Pálmay Phádia inspirálására méltó lábai előtt hevert Várad. A lázas előadás után bankelt a vén Fekete Sasban. A drága vendég Halász Lajos és Dési Géza között trónolt virágival. Egyszer aztán a csodálatos szubrett felhevülten fordult Halász felé:

— Rettenetes meleg van, nem bírom.

Lajos tétovázás nélkül emelte ki a zsebóráját, jó, derék egyfadeses nikkelt és zsuppez, egy ügyes hajítással betörte az étlérem ablakát. A résen kellemes hűs szél futott be. Másnap délelőtt Halász ur csomagot kapott. Pálmay pompás aranyórát küldött, amelybe ezt a sort vésette:

Halásznak, a páratlan gavallér-nak, Pálmay.

Sokat mutattak a jubilans vál-

Leánya meggyilkolása miatt 1913-ban kivégeztek egy földbirtokost, akiről most kiderült, hogy ártatlan volt

Még 1913-ban gyilkosság címén kötéltálati halálra ítélték Tomka István szabadkai földbirtokost. 1912-ben Szilveszter este Tomka lakásának egyik szobájából rémes sikoly hallatszott. Az egybegyűlt jókedvű társaság a következő szavakat hallotta:

— Te öltél meg apám!

A vendégek berohantak a szobába és ott találták a 18 esztendő Tomka Évát, melléből egy kés pengéje állt ki. Ennek alapján az apát

halálra ítélték és kivégezték.

Most ujjaalakították az akkori Tomka lakást és a kandelabó és a fal közé szorulva el-sárgult levelet találtak, a melyben

Tomka Éva bejelenti apjának, hogy rendkívül szigorú nevelési módja miatt megválnak az életől.

A levél bizonyosságot nyújtott arra, hogy Tomka Istvánt ártatlanul végezték ki és ezért a családtagok Tomka István perének újrafelvételét kérik, hogy legalább erkölcsi elégtételt szolgáltatassanak emlékének.

történeti közül a legkedvesebb történetem.

Beállított Halász a szigorú Terneyi bankigazgatóhoz:

— Kérem, direktor ur, ezt a száz koronás váltót legyen szives eskümpáltatni nekem.

Az igazgató fellelékezett:

— Sajnálom, szerkesztő ur, ilyen kis váltókkal mi nem foglalkozunk.

— Kérem, — felelt a szerkesztő ur, szemrehányás nélkül — kérem — és belenyúlt a belső zsebébe — erre is gondoltam: méltóztassék, akkor ezt itten...

És átadott egy ötszáz koronás okiratot. Visszatérítési nem lehetett.

Ezer apró történet közt kell válogatnom. Talán még Zolát mondjuk el. Emile Zolát ünnepele a világ, Dreyfus mellett való bátor kiállásáért. Halász elhatározta, hogy Párisba utazik és a váradi sajtó nevében üdvözlő a nagy regényíró. Igen, de ahoz franciául is kellene tudni. Azonban segített Várady Zsigmond, aki irt egy ragyogó kis beszédet Zola nyelven. Halász ezt a szöveget remekül megtanulta. Párisban aztán felkereste az író és elmondta az ovációt. Zola észintén meg volt hatva. Atölelte a magyar újságíró:

— Drága kollegám, nagyon köszönöm, hát beszéljen nekem valamit a magyar zurnalisztikai viszonyokról.

Lajos mélyen meghajolt:

— Pardon moszjó, leider nix dajcs...

Mm.

Ebédlo- és futószőnyegek karácsonyi vásár alkalmából minden elfogadható árral **Back Bernátnál** 3335

Férfi és női ruhaszövetek, kabátkeimek őrési választékban **Leitner Márton r.-i nál.**

Vas- és rézbutorok nagy választékban **KUN** vaskereskedőnél 3604-3

200
Leitől
kezdve

kaphat
nagyon szép

divalkalapot

Heller és Deutsch

kalapgyár

Nic. Iorga (Zöldia)-utca 21. szám
lerakataiban

Női és férfikalap alakítást és festést vállalunk Reg. Ferdinand 20.
alatti gyárunkban 2731

Husórlók, zsirbódók, háztartási
cikkék legolcsóbb árban **KUN**
vaskereskedőnél 3604-4

Megnyitott

Weber új Model Áruháza

Vlahuta (Szt. János)-utca 2. szám
(a volt cukorka-fizet helyiségben)

Gyermek- és női kész

ruhák, felöltők, kabátok

óriási választékban.

Végigbélelt kabátok

már 1000 leitől.

Előnyös részletfizetések

bevezetve. 23

A VÉGZETES KASTÉLY

— A Nagyváradai Estilap regénye —

(44)

IRTA: MABEL WAGNALLS

— Nagyon titokzatos ennek a legújabb nagymogulnak a viselkedése; ha az ember találkozik vele, mindig siet. „Jó napot”-nál és „Adieu”-nél nem mond egyebet és oly lopva suhan tovább, mint a róka.

Tréon, egy magas, fekete szemű és szikár biatember barátságosan dörmögéssel fejezte be a mondatot és üres poharát odanyújtotta cimborájának, hogy teletöltsék.

Neveu, aki fekete bársonyruhát és Mechlin csipkéket viselt, aki eau de Violette-től illatozott s akinek selymesen lágy hangja volt, nagy komolysággal így folytatta a témát:

— Azt hiszem, hogy a hívatata még sokkal titokzatosabb, mint a viselkedése. Nyíltan megvallom neked, hogy „a dolog nagyon kíváncsiavá lett; annyira kíváncsiavá, hogy ma reggel belopóztam a boudoirba olyan időben, amikor biztosan tudtam, hogy az emberünk nem lesz ott.

A beszélő bizalmasan áthajolt az asztalon, odakacsintott a cimborájára és így folytatta:

— Egészen mindegy, hogy miképpen jutottam be. Eppen azon voltam, hogy a márkimé szezonnyel kiessé alaposabban megvizsgáljam — mikor egyszerre csak valami zajt hallok a hátam mögött, megfordulok s olyan igaz, mint ahogy most itt állok, a hátam mögött egyszerre csak ott állt ez az átkozott fráter, mintha csak a föld alól bujt volna ki és udvarias meghajlással megkérdezi tőlem, hogy mi dolgom ott. Legszívesebben agyonvertem volna. Mondhatom neked, hogy olyan hirtelen tűnt fel, mintha a padlóból bujt volna elő.

Neveu selymes hangja most olyan éles volt, mintha selymet éles késsel karcol az ember. Gyűlölet izzott a szemében és elárulta azt az alattomos elhatározását, hogy minél előbb megszabadítsa Bellevuet ettől a settenkedő rejtélytől. Mivel az átkozott „boudoir öre” tetten érte őt, bizonyos volt benne, hogy nem fogja elhallgatni ezt az esetet, hanem elmondja majd mindenkinek.

Tréon, akire szemmeláthatólag nagyon hatott ez az elbeszélése, megértően bólintott s mámorosan, boldog mosollyal jegyezte meg:

— Mondhatom neked, hogy könnyebb megmagyarázni a gondviselés útját, mint a Pompadouréit! Tudod-e, mit gondolok? Az a gyanúm, hogy a titokzatos ember senki más, mint urnónk legutolsó szeretőjének a szolgálója. Tréon elhallgatott, felhőrpintette poharát s aztán dudolva folytatta:

„De hogy ki ő és micsoda

Azt soha meg nem mondhatom.”

Neveu ijedt pillantással „ekintett körül s aztán intő hangon így szólt:

— Vigyázz egy kicsit magadra és arra, amit beszélsz. Manapság az embernek jobban kell ügyelnie a nyelvére, mint a kardjára.

Ennek a megjegyzésnek bölcsességét nyomban igazolta az, hogy a beszélgetés hőse belépett a szobába. Lemoyne, aki éppen egyik meudoni utjáról tért vissza, udvarias meghajlással el akart menni a két fiatalember mellett, de Neveu nem mulasztotta el a

kedvező alkalmat, elálta az útját, mintán előbb odasugta Tréonnak:

— Tíz aranyat egy ellen, hogy nem ül le közénk.

— Kedves jó Monsieur Lemoyne — szólította meg ámitó nyájjassággal — mennyire vágyódtunk már arra, hogy lássuk önt.

— Akkor, uraim, a vágyódásuk célja nem volt tulságosan nagy — felelte Lemoyne — mivel azonban most már teljesült, kérem, engedjék meg, hogy dolgomra menjek.

Ezen párbeszéd alatt Tréonnak épp elég ideje volt arra, hogy Lemoyne kabátja alatt egy dudorodást vegyen észre.

— Engedjen meg egy pillanatra! — szólt a megfigyelő és tréfálkozva kinyújtotta a kardját. — A kabátja nem jól — tette hozzá gunyolódó éllel a kardja hegyével óvatosan félretolta a kabát egyik szárnyát, s lám, Lemoyne karja alatt egy üveg bor lett láthatóvá.

— Bocsássa meg ezt a kis tréfát — csipkelődött szemtelen mosollyal — az én modorom csak gentlemanok számára való, olyan embernek, akik sohasem dugják el a bort, hanem megosztják.

— Ördögbe is! Megosztják a hozzájuk hasonlókkal — felelte indulatosan Lemoyne. — Én is megteszem, ha találkozom ilyenekkel. De alattam állóknak legfeljebb odasajándékozom! — ezzel a borosüveget odahajította Tréon felé, aki ügyesen elfogta, odanyújtotta cimborájának és kacagva kiáltott fel:

— Mai föl! Majdnem kiömlött a jó bor! Azt hiszem, inkább rossz vérnek kellene ömlenie!

Ezzel kirántotta hüvelyéből kardját s támadásra készült. Lemoyne is kardot rántott s elhelyezkedett, közben pedig ellenfeléhez így szólt:

— Milyen vakmerő ön, uram, hogy egy józan emberrel akar megverekedni.

— Tökéletesen igaza van — válaszolt Tréon, akinek szemében ott csillogott a mámoros agy vérzomja, — egy józan ember felér két részeggel. Ön figyelmeztetett a veszélyre, amely fenyeget s így természetesen úgy való, hogy a barátom mellém álljon és megvédelmezzen. Nem igaz, Monsieur Neveu?

Neveu, aki fölöttébb boldog volt, hogy ellenfelén ilyen hamar megbosszulhatja magát, nagy mohósággal felelt:

— Persze! Természetesen! Két pengé, amely ingadozik, egy ellen, amely szilárd, ez igazságos küzdelem. Hisz különben egészen közönséges gyilkosság volna.

— Helyes a logika, Monsieur Neveu, helyes a logika. Rajta, tisztelt Lemoyne ur! Párbaj hármashal! Ez aztán új dolog.

Harsogó kacagással, minden további tárgyalás vagy bármi figyelmeztetés nélkül nekimentott Lemoyne-nek s Neveu nyomban követte a példáját.

A pengék azonban korántsem voltak olyan bizonytalanok, mint mondották s Lemoyne hamarosan észrevette, hogy nemcsak látszanak a fegyverekkel. Nyilvánvaló gyűlölet izzott abban a négy szemben, mely állandóan rajta függött míg megkísérlte, hogy az elkábitó gyorsasággal lecsapó ütésekét kivédje. Nem ügyeltek szabályra, nem tartottak szünetet, s nem engedték, hogy egy-egy roham után kifújja magát.

Lemoyne nemcsak a maga életéért vívott, hanem az ura életéért is. Győznie kellett, vagy legalább is kitartania addig, míg bejönnek a szobába. S óvargva várta, hogy valaki kinyitja az előszoba ajtaját s véget vet ez egyenlőtlen küzdelemnek. A szem előtt villanó pengék mintha egy kerék küllőivé szaporodtak volna. Az eléggé sötét szobában úgy villogtak felé a kardok, mint a villám s egyszerre csak tudára ébredt, hogy kétágu sugár lecsapott reá. Mintha rettenetes menydörgés zaja zúgott volna a füleiben, mialatt egy ellenállhatatlan erő valami végtelen tér ürességén hajította át. Mikor Neveu látta, hogy az áldozat összeesik, itt látta az idejét, hogy segítséget hívjon. Most aztán besereglettek az örök a folyosóról s kérdezősködő csoportokban vették körül a halálköt. Néhány pillanatig még mozgott az ajka, de senki sem értette meg, hogy mit mondott s így senki sem tudta meg, hogy még utolsó lehelletével is urára gondolt s arra kérte őket, hogy küldjenek a márkiméért.

A két győző most már teljesen kiőzsanodott s egész értelmesen tudták megmagyarázni a dolgot. Tréon és Lemoyne összekulcsolták a szobát, s Lemoyne egy palackot vágott az ellenfeléhez s bár Tréon pengéje a sok italtól nem volt biztos, mégis ő lett a győztes a párvíadalban.

— Et voilà tout — tette hozzá vállvonogatva Neveu.

Senkinek sem jutott eszébe, hogy a márkimé értesítse a dologról. Igazán ostobaság lett volna ilyenféle előszobai verekedés miatt zavarni. Ilyenfajta események, ugyanilyen tragikus kimenetellel, elég gyakran fordultak elő. Minden esztendőben legalább is egy tucatszor kellett volna a Bellevuebe hívni, ha minden párbajról értesíteni alkarták volna, amely a birtokán történt.

Mivel nem tudták, hogy Lemoyne honnan jött s kik a barátai, minden megillető tiszteességgel temették el egy csendes kis temetőben Meudon mellett. A kastélyba való megérkezése a titokzatoság fátylába volt burkolva s ugyanez a homály burkolta eltávozását is.

A „boudoir öre” iratlanul meggyászolatlanul és ismeretlenül távozott el, anélkül, hogy meggyónt volna. Azok, akik címét megírgyelték, hamarosan meg is fosztották tőle. Most már csak egy szűk kis kamra öre volt, hát lábnyira a föld alatt.

(Folytatjuk.)

DARABONT és SZIKSZAY

uriszabók

ajánlják legjobb márkájú angol szöveteiket

Rendeléseket napi áron alul teljesítünk.

Helytelen üzleti információból - hitelrontási per

**temesvári kereskedő pere egy hiteltudósító
iroda ellen**

Az utóbbi esztendő kereskedelmi kilengései hozták magukkal azt az állapotot, hogy hiteltudósítást — természetesen a megbízhatóság rovására — helytelen alapra fektették, ami olyan eseteket eredményez, mint az alábbi tárgyalás, melynek szenvedő fele: Kern Pál temesvári nagykereskedő, elítélte perében Lányi Károly, egy gyárilpari-szerű hiteltudósító vállalkozás tulajdonosa. Mint ismeretes, Kern Pálnak Frank névű temesvári borkereskedő ellen is folyamatban volt egy hitelrontási pere, amely Frank hiteltelenségével végződött. Ugyanakkor kellett volna a bíróságnak Kern egy másik ügyét is tárgyalnia, melyet a borkereskedő Lányi Károly ellen indított. Kern ugyanis összekötésben állott a medgyesi Karas Sámuel és Fiai borkereskedővel, ahonnan több mint egy millió lej hitelt élvezett. Az év nyarán Lányi, aki üzleti körülmények között Erdélyben, megjelent a medgyesi gyárban és ott kijelentette, hogy Brassóban biztos forrásból arról értesült, hogy

**a Kern-cég Temesvártól
rövidesen insolvens lesz.**

Az információk iroda információja alapján Karasék nyomában megvonták Kerntől a hitelt, aki emiatt igen súlyos anyagi és erkölcsi kárt szenvedett. Később a cégtől megadta, hogy a rossz információkat, melyeknek semmi alapjuk sem volt — Lányi adta és ezért Lányit hitelrontási perrel feljelentette.

A bíróság előtt Lányi elmondta, hogy első ízben a gyáron kért tőle a medgyesi cég Kernről információt, amit akkor meg is adott azzal, hogy nyomában, amikor a cég állapotaiban változás áll be, értesíteni fogja Karasékat. Ezután röviddel üzleti utra indult és akkor értesült Brassóban Kernék bajairól. Hivatkozik arra is, hogy később ezt a rossz információt egy sokkal jobbal egészítette ki.

Erre vonatkozólag Kern megjegyezte, hogy ezt Lányi már akkor tette, amikor ellene

a Kern-cég már folyamatban tette a büntető feljelentést.

Kern különben Lányi súlyos megbüntetését kéri úgy az erkölcsi, mint az anyagi kárért, ezenkívül pedig ötszázezer lej kártérítést követel Lányitól.

A bíróság a kihallgatott ta-

nuk vallomása alapján beigazoltak látta a hitelrontást és

Lányi Károlyt hatezer lej pénzbüntetésre és huszezer lej erkölcsi kártérítés fizetésére ítélte.

Az anyagi kártérítéssel Kernt a polgári törvényszékhez utasította.

Látogatás Floricán, a Bratianu-család birtokán

Jonel Bratianu előszeretettel alkalmazott magyarokat gazdaságában

Florica . . . A kis román falu nevét visszhangozta napokon át egész Európa. Bratianu Jonel a florica kastély kriptájában helyezték örök nyugalomra. A temetés sokezer résztvevője eközben akaratlanul is megismerte Bratianu Jonel, a gazdát is, aki atyjától örökölt florica birtokából valószínűs kis paradicsomot teremtett. A florica mintagazdaságnak országos híre van.

Az uradalom Golesti határában kezdődik, amely a Bukarest-Temesvár közötti fővonal egyik fontos állomása és két községen húzódik végig. A szántóföldek terjedelme 700 pagon — körülbelül ugyanannyi hold —, a birtok azonban ennél sokkal nagyobb, csak hogy legnagyobb része szőlőnek van minősítve és mint mintagazdaság, így az utóbbi terület

elkerülte a kisajátítást.

A Bratianu-kastély Florica község hegyoldalán festői látványt nyújt. Román stílusú homlokzata kilométerekre szembetűnővé teszi. Balra tőle bizanci stílusban épült a kastély kápolnája, melynek szuterénjében van a Bratianu-család kriptája.

Mindjárt a bejáratnál baromfi-udvar vonja magára a figyelmet. A legtrikább gyöngy tyúktól a legelterjedtebb emdeni kacsáig minden fajtát tenyésztenek itt a baromfinak. — Feljebb van a gazdasági udvar. Rendkívül érdekes, hogy még

a lovakból a legszebb fajtákat is meg lehet találni, a tehénből csak a legközön-

ségesebb parasztfajt tenyésztenek. Külön látványosság a bikaistálló. Mintegy

30 fajbika

részére külön istálló épült. Modern

vízmeve és villanytelepe

is van az udvarnak, utóbbi tetőjén teleszkóppal.

Innen renyvesut vezet a tulajdonképeni kastélyhoz, a kétemeletes palotába, mely

ugyanolyan, mint a szinajai Peles királyi kastély.

Az egész udvarban egyébként a személyzet közül nagyon sok

az erdélyi magyar.

akiket Bratianu Jonel nagyon megkedvelt.

A villamos- és vízmű főgépészét Szikszai Jánosnak hívják, akit Temesvárról hoztak ide egy évvel ezelőtt. Rendkívül érdekes dolgokat mesél Bratianu Jonelről.

— Reggel hétkor már talpon volt, — mondja és végig járta az egész udvart. Benézett az istállóba, vigyázott az állatok etetésére és rendkívül szigorúan megkívánta az állatok tisztántartását. Mindennap lovagolt és idős kora ellenére a legmeredekebb hegyekre is felment lóháton.

A Bratianu-kastély

főkertésze szintén magyar.

Miklós Istvánnak hívják és Kolozsvárról, Ugroon István kertészetéből került ide. Elmondja, hogy Bratianu Jonel nagyszerűen értett a kertészethez és különösen a virágok nemesítésére fordított nagy gondot. A rózsafákat ő maga oltotta.

Alegérdekesebb azonban az, amit Iliescu mérnök, a birtok adminisztrátora mond Bratianuról. Bratianu Jonel a személyzetet a legmesszebbmenő evidenciában tartotta. Mielőtt valakit alkalmazott volna, meg kellett jelennie

előtte, ő személyesen kikérdezte és ő maga személyesen nézte át az illető okmányait. Az elhalt miniszterelnök takarékoságára jellemző, hogy sohasem adott ajándékot a személyzetnek. A munkásokat aránylag jól dotálta, de ajándékot sohasem osztott szét közöttük. A nyári mezei munkálatokhoz Dés környékéről hozta

főleg a magyar napszámósokat,

akiknek pontosságát és lelkiismeretes munkáját Bratianu mindig bámulta.

Az elhunyt nagyrú fia, a legfiatalabb Bratianu, az alig 37 éves György, immár beült a kastélyba, hogy onnan irányítva folytassa apja gazdaságát, melyet egyedül ő örökölt.

Florica ma már felvette a régi képét. Csak annyiban változott, hogy odalent a kriptában az anya és apa között egy új koporsó kapott helyet.

Eltemették a ház urát . . . Új urat kapott Florica . . .

(B. B.)

Karácsonyi vásár hencsertakarókban megkezdődött

Back Bernátnál

3235

Fogászati rendelő

Bratianu (Szaniszló)-utca 4.

Foghúzás érzéstelenítve 40 lej
Fogtömés plombával .. 50 lej
Fogkoronák .. 100 lejtől
Fogak porcellánból .. 10 lejtől

Fogak fehérítése

Szegény fogbetegeknek ingyen
rendelés 3730

Mennyasszonyi kelengyéből vászon, chiffon, damaszt és kezű készletek, ágycarnitúrák megbízható minőségben
Leitner Márton F. I. nál

Most vásároljon! Olcsón!

DEUTSCH posztlóáruházban

Átköltözés előtt

3922

Jelenlegi helyiségünk január 1-től kiadó

Rádió készülékek és alkatrészek

Hagymási Fülöp

hatós. engedélyezett rádiószerelőnél végeztetnek el
Mária királyné (Bémer)-tér Kishídő. Telefonszám: 725.

valamint készülékek szerelése és javítása legolcsóbban csakis 3876

Helge Lindberg

a finn bariton

a jelenleg élő hangverseny énekesek egyik legnagyobbja

10-én a Filmpalaceban egyetlen hangversenyt ad.

Jegyek 200, 180, 150, 120, 100, 80, 50 leles árban a Hegedűs Hirlapirodában kaphatók

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Nincs előadás.

Szerda este 8 órakor: Hattyu, vigjáték, Fekete Mihály vendégfellelépével, C. bérlet. Sorozat 38.

Csütörtök este 8 órakor: Uraim csak egymásután, vigjáték repriz, Fekete Mihály vendégfellelépével, A bérlet. Sorozat szám 41.

Péntek: Román előadás.

Szombat délután 4 órakor: Borcsa Amerikában, operett újdonság, mérsékelt helyárakkal, Barna Sárival a címszerepben. Sorozat szám 30.

Szombat este 8 órakor: Csattan a csók, operett újdonság. Bemutató: C. bérlet. Sorozat szám 42.

Vasárnap délután 4 órakor: A legkisebbik Horváth lány, operett újdonság, mérsékelt helyárakkal, Kondor Ibolya fellelépével. Sorozat szám 39.

Vasárnap este 8 órakor: Csattan a csók, operett újdonság második. Sorozat szám 43.

— Fekete Mihály a Hattyuban és az Uraim csak egymásutánban. Fekete Mihály jövő heti vendégszereplése külön eseménye lesz a színháznak. A Váradon különösen rajongott művész két darabban lép fel, legpompásabb szerepében. Szerdán este a Hattyu című vigjátékban fog nagy közönséget vonzani, míg csütörtökön este az Uraim csak egymásután című vigjátékban a fodrász szerepét játssza utólráhetetlen művészettel.

— Csattan a csók bemutatója. Előre felhívjuk a közönség figyelmét az eddigi operett sablonoktól eltérő teljesen új színvetési franciá operettre. Különlegesen bájos mese és füllbenászóan finom zene az, ami sláger darabbá avatja a Csattan a csók című operettet. Az operett együttes a legjobb előkészülettel és a legjobb ösztözléssel fogja bemutatni ezt a darabot, amelynek premierje a jövő hét szombatján lesz s utána vasárnap este is műsorra kerül.

Egyes fotelekre áthuzatmaradékok leltározás alkalmából hallatlan olcsó árban Back Bernátnál

Kötött árú különlegességek az Old-Englandban

105-2

Mi újság?

Az örült rokkant föl akarta gyújtani a községet

Fölégette saját házát s nevetve táncolta körül

Homonnáról jelentik: Nagy izgalmat keltett tegnap Felső-almád zempléni községetben az a tűz, melyet Csurván András hadirokkant okozott, s a melynek következtében a lángok pusztulással fenyegették az egész falut.

Csurván András gazda rokkantan tért haza a háborúból és azóta elmébaj tünetei mutatkoztak rajta. Tegnap azután olyan erővel tört ki rajta eddig csak jelentéktelen tünetekben mutatkozó elmébaja, hogy végzetes tetteivel majdnem katasztrófába sodorta a községet.

Felgyújtotta a saját házát, úgy, hogy hamarosan hatalmas lángok csaptak föl az ég-

re és örömmel, nevetve táncolta körül az égő házat.

Az emberek rémülten futottak össze. Csurván ekkor kiáltozni kezdett:

— Fölgyújtom az egész falut! Égjen le az egész!

Elsőnek a bátyja házát akarta ezután fölgyújtani, s rögtön hozzá is fogott, hogy tervét keresztül vigye. A lakosság egyrésze az örült rokkant házának oltásával volt elfoglalva, a másik része pedig Csurván után szaladt, hogy megakadályozza tettét. Sikerült is ebben megakadályozni és lefogni. Átadták a csendőröknek, akik bekisérték a kassai ügyészség fogházába.

Villamosvasut Arad--Temesvár között

A kormány engedélyezte a villamosvasut építését

Aradról jelentik:

Rendkívül érdekes fery megvalósításán dolgozik a Ruszkabányai Villamossági részvénytársaság, amelynek élén előkelő bukaresti vezetőség áll. A társaság nagyarányu villamostelepét akar létesíteni Temesváron, amellyel több község világitását látná el, azonkívül pedig villamosvasutat épít Arad és Temesvár

között. A villamos létesítéséhez — hír szerint — a társaság már megkapta az engedélyt, úgy, hogy

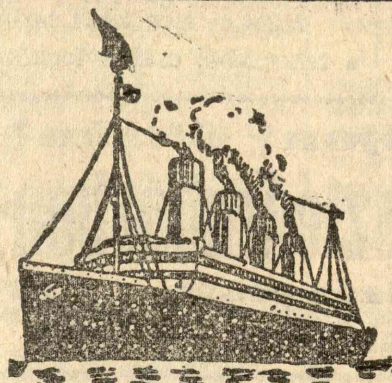
a jövő év tavaszán már meg is kezdődik az építkezés.

A tervek szerint óránként indulnak a villamosok, amely gyors és főleg olcsó közlekedést létesítene a két város között.

* Az osztrák közalkalmazottak ötven százalékos ajándékot kérnek. Bécsből jelentik: A közalkalmazottak kártartanak követelésük mellett. Memorandumban követelik a kormánytól, hogy a tervezett fizetésemelés helyett karácsonyra 50 százalékos ajándékot kapjanak. Seipei kancellár válaszában kijelentette, hogy az alkalmazottak követelésének teljesítése nagyon megterhelné az államot. A tanácskozásokat ma folytatni fogják.

* Óriási üzembeszüntetések Nyugat-Németországban. Düsseldorfból jelentik: A vasiparban egyre jobban fenyegető sztrájkokkal kapcsolatban a Rajnavidéken és Westfáliában sok vaskohó bejelentette, hogy üzemét újévkor beszünteti, mert a szakszervezetek magas követelését képtelenek teljesíteni.

* Halálozás. Kőszegi József 55 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor lesz a N. Balzesu (Rét)-u. 22. számú gyászaháztól.

Felvilágosítást és prospektust készséggel ad a
HAMBURG-AMERIKA LINIE S. A. R.

IGAZGATÓSÁG: I. H. Lazarovitz Timişoara, Str. Mercy No. 2, 3916-Bucureşti, Calea Grivitei 183.

FIÓKOK: Arad Str. Eminescu No. 12. — Cernăuţi — Chişinău

* Magyar zeneszerző sikere Londonban. Londonból jelentik: Kodály Zoltán világhírű magyar zeneszerző Psalmus Hungaricus című művét most adták elő óriási sikerrel Cambridgeban. A legelőkelőbb angol lapok hasábjain kekkben méltatják a mű jelentőségét.

* Kézfinomító! A Liseron krém három nap alatt bársonyosává és hófehérré varázsolja a kezeket. Kapható a kárpárban: Farkas István Apolló-drogueriájában.

* A nő egészsége a család boldogsága. Ápolja egészségét és természetét. Nagyszerű e célra egy egészségi haskötő, melyet, mit lelkismeretesen a szakszerűen készít Kovács Sándorné, orvosi-haskötő specialista, NMGesz-telep.

* Budapestre utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyújt a Keleti-pályaudvarral szemben lévő, elsőrang PARK-SZÁLLODA, amelyben a szobák árából 20 százalék, az éttermi árakból pedig 10 százalék engedményt ad. Igazolványt a kiadói hivatal mindazoknak az olvasóinknak akik az Estilap tíz egymásután következő számát bemutattja. Egyben felhívjuk a PARK-SZÁLLODÁNAK lapunknak már helyén olvasható szíves figyelmére méltó hirdetésére figyelmét.

A Nagyvárad Estilap

nemcsak Nagyváradon a legnépszerűbb és legolvasottabb újság,

de a vármegye nagyobb helyiségeiben és Erdély számos városában szélesben elterjedt.

Hirdetésre emelhető a legalkalmasabb.

Dél-Amerika, Argentina, Brasília, Uruguay, Chile és Peru. Kelet-India, Columbia, Venezuela, Cuba, Mexico felé

a Hamburg-Amerika Linie

modern oceángőzözeivel Minden héten indul Hamburgból.

NÁDOR KARÁCSONYI ZENEALBUM 1928. évre

Tartalomban a legjobb, kiállításban a legerősebb. Kizárólag a Hegedűs Hirlapírca zeneműosztályában kapható

Ó-Tátraláfüred

Stary Smokovec C. S. R.

A Magas-Tátra legrégibb és legnagyobb magaslati gyógyfürdője, 1020 méter magasságban.

Tátra-Szanatórium

elsőrangú gyógyintézet vérszegények, neurastheniások, Basedow-kórosok, cukorbeteg, gyomorbajosok részére

Külön konyha, diétás kurák, biztató kura

Vízgyógyintézet. Szénsav, törpe-fény-fürdők. Röntgen. Quarz. Inhalatorium. Svéd gimnastika. Szabadlégtorna. Hideg, meleg víz valamennyi szobában. Tüdőbajosok kizárva. Egész évben nyitva.

Külön őszi kurák

Szanatóriumai pauszálr beleértve lakás, kúttól ellátás, vizgyógyászati orvosi kezelés Kc 60-tól felfelé. Visszatérésnél 50 százalékos vasúti kedvezmény.

Főorvos: dr Szász Emil

Minden újság- elárúsító bõ- denálkapható

az alább felsorolt gazdag tartalommal, vásári jegyzékkel és a mindenki számára fontos tudnivalókkal megjelent 1928-as évre szóló

Naptárak:

Regélő bácsi nagy ..	35 lei
Regélő bácsi, kicsi ..	20 lei
Erdélyi kincses ka- lendarium ..	35 lei
Milliók naptára ..	50 lei
Milliók gazda- és munkásnapló ..	50 lei
Mátyás király nap- ló ..	25 lei
Nagy regélő naptára ..	45 lei
Kis családi naptár ..	25 lei
Magyar gazda nap- ló ..	35 lei
Szent család naptára ..	35 lei

VARRÓGÉPEK

A világ legjobb varrógépei nálunk kaphatók legolcsóbban 10 évi jótállással, kényelmes részletekre is. Hímezés, endlizés stb-i díjtalanul lesznek vevőim kitanítva

ELENA gépraktár és nagy javító-műhely

H. Eisenberger Piata M. Viteazul 5. (Nagyipiac-tér)

A „Nagyvárad Estilap” Budapestben állandóan olvasgató a Park Szálloda kávéházában, VIII. Baross-tér 10.

Pilsudszky lengyel tábornagy lesújtó véleménye a litván külügyminiszterről

„közönséges hülye és bolondházban a helye”

— Az Estilap eredeti távirata —

Genéből jelentik: A népszövetségi tanács mai ülésétől pikáns izgalmat várnak. Ugyanis ezen az ülésen kerül szembe Pilsudszky lengyel miniszterelnök Voldemaras litván külügyminiszterrel, hogy a két ország közt hetek óta kitöréssel fenyegető incidens elintézzék.

Tegnap a Népszövetség palotájának folyosóján több újságíró megkérdezte:

— Mi a véleménye tábor-

nagy úrnak Voldemaras litván külügyminiszterről?

Pilsudszky így felelt:

— Mi legyen a véleményem erről a hülyéről? Ne higgyék, hogy tulzok! Ez az ember közönséges hülye és bolondházban lenne a helye!

Az újságírók azt gondolták, hogy a tábornagy elragadtatta magát és ezért megkérdezték:

— Nem kiigazolná-e ke-

gyelmes uram, ha ezt a véleményét közzé tennék a lapokban?

— Egyáltalán nem!

mondotta Pilsudsky — körülbelül ugyanezt megmondtam róla a Népszövetséghez intézett jegyzékemben!

Genében most érdeklődéssel várják azt a pillanatot, amikor a két államférfi szembekerül egymással.

A diákkongresszus mai napja

Ma, a diákkongresszus harmadik napján a színházban összegyűlt diákok a békeszerződés körül folyó propagandával, a magyar optánspörrel foglalkoztak, — úgy, amint a programban meg volt jelölve.

Megvitatták továbbá az Y. M. C. A. (az amerikai keresztény ifjúsági szövetség) helyzetét, majd a kommunizmus elleni hatásos védekezés eszközeit beszéltek meg.

Megnyílt a népszövetségi tanács ülése

— Az Estilap eredeti távirata —

Genéből jelentik: A népszövetségi tanács 11 órakor nyitotta meg első ülését. Az elnöki tisztet Csenglon, Kina párisi követe tölti be. Az első ülésen csak egészen jelentéktelen ügyek szerepelnek.

Románia képviselője a leszereléssel kapcsolatban jelen-

tést terjesztett elő, azokról a módosításokról, amelyek alkalmasak az egyezségokmány végrehajtására.

A lengyel-litván ügy csak esztőtökön kerül sorra.

A szovjet delegátusok ma délelőtt Litvinovot hívva elurazták Genéből.

Waiszlovich Emilt megoperálták

Waiszlovich Emilen, a Park-hotel tulajdonosán tegnap az esti órákban operációt hajtottak végre. Waiszlovich Emil állapota az operáció után nem javult. Eszmélet-

len állapotban szállították az egyik kórházba, hol állapota ma délelőtt aggasztóra fordult. Életbenmaradásához kevés reményt fűznek az orvosok.

Svájcban is nyomoznak költvényhamisítók után

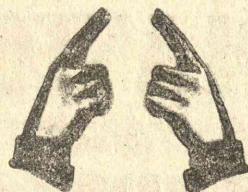
— Az Estilap eredeti távirata —

Genéből jelentik: A költvényhamisítás Svájcban működő nyomozója Genéből Bern-be, majd innen más svájci városokba utazik a nyomozás kiterjesztése végett. Ebből azt következtetik, hogy az ügynek Svájcban sokkal szélesebb elágazásai vannak, mint ahogy azt eleinte gondolták.

Egész Erdélyben

a hírek igazi heroldjai vagyunk. Szerencsés megelégedési ideje következtében a Nagyvárad Estilap az az újság, mely a világ minden részében történő események hírét leggyorsabban, legelsőnek, szinte azon forrón közvetíti olvasóinak. Hírszolgálatunkat napról-napra szélesítjük, s így ma már nemcsak Bukarest, Budapest és Bécs a tudósításaink központja, de külföldi nagy távirati irodák hírei is minden nap kora délelőtt rendelkezésünkre állanak. — Nagy áldozat ez, de semmi sem elég áldozat nekünk, hogy a közönségnek szívünk szerint eleven, friss, jó, megbízható, színes újságot adjunk. Viszont boldogan érezzük, hogy a közönség támogatása napról-napra intenzívebbé válik s ma már valóban elmondhatjuk a „Nagyvárad Estilap”, hogy Erdély minden részében mindennap olvassák.

Minden kézben

a Nagyvárad Estilap
Miért?

Mert élénk, érdekes, eredeti, mindent tud, minden eseményt elsőnek közöl.

Hirdetése

mindig eredményesek, mert a közönség minden rétegében olvassák

KOMOLY, megbízható német kisasszonyt keresek. Cim a kiadóban.

SUCHE ernstes anständiges deutsches Fräulein. Adresse in Administration.

Eladó Tache Ionescu (Körös)-utca mellett üzletes magánház, istálló, kocsiszin, nagy udvarral 250.000 leiert. **Magánház** Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-utól) 10 perc 2 szobás lakással 220.000 leiert. **Keresek** autójavitóüzemnek helyiséget, esetleg lakással.

„Ardeal”-iroda **Rónosta** mellett 107-2

„Mercur”

általános kereskedelmi egyeztető és tudakozó iroda

Diafa Venezia (Templom-tér)

114 6

Információkat úgy a belföldön, mint a külföldön legmegbízhatóbban eszközöl, ugyszintén **egyeztetéseket** úgy bel-, mint külföldön vállal és leggyorsabban elintéz.

Glashütte, Schaffhausen, Omega, Doxa órákat

bámulatos olcsón vásárolhat **Herbst** ékszer áruházban Reg. Maria (Bémer)-tér 1. Figyelje a csodás olcsó kirakati árait. 3073-1

Minden kézben

a Nagyvárad Estilap **Miért?**

Mert élénk, érdekes, eredeti, mindent tud, minden eseményt el-sonek közöl.

Hirdetéseit

mindig eredményesek, mert a közönség minden rétegében olvassák

PLANTOL

a legjobb növény-ételszirtista, egészséges és

SZAPORA.

Kapható 1/4 és 1/2 kilogramos kockákban. Előállított FUCHS BENJAMIN oradeai főrabbi ur felügyelete alatt a Fabrica Phoenix S. A. R. Bucuresti cégnél.

Oradeai képviselő:

Fischer Emil

Parcul Stefan Cel Mare (volt Tisza Kálmán)-tér 11. Telefon: 962

APRÓHIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

KÉPKERETEZÉST, nagy áru készlet redukálás miatt, gyári áron alul készítek. Banyik, Vlahuta (Szent János) utca 6.) nyílt üzlet. 3887

1000 ridikült selejteztünk ki, melyeket félárban adunk el. Bőráruipari Rt. lerakata, Ferdinánd király (Rákóczi) ut 5. 3742

HA van Pénze, Ha nincs Pénze, Ha lesz Pénze, mindenképp vásárolhat előnyös heti vagy havi részletfizetésre női kabátokat, szőrmézve is, férfi öltönyöket méret szerint, férfi és női szöveteket minden minőségben, vásznakat, sifonokat, batistákat, damaszt, zeffir, pouplin, selyem, flanel, barchend, bársony, opál batisták, glottok, paplanok és minden divat árut. Látogassa meg üzletemet és győződjön meg előnyös és előzékeny kiszolgálásomról, a ki ezen hirdetésre hivatkozik 2% engedménybe részesül. Rottenberg Márton, Jorga Miklós (Zöldia) u 15. szám. 3793

LAKÁS

TÖBB csinos egy ágyas butorozott szoba, központban azonnalra, fűtés és világítással együtt, havi 1500 leiert kiadó. Bővebbet a „Metropol” szálloda portásánál. 3950

ÜRES kis szobát, fűtőkamrával, lehet suterinben is, keres magános ember. Cimet Hegedüs hírlapirodába kér. 535

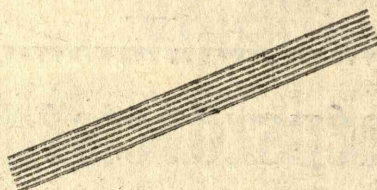
ADÁS-VÉTEL

SIENKIEVICZ: Quo Vadis című könyvét megvételre keresem. Cim a Hegedüs hírlapirodába. 622

PÉNZKÖLCSÖN

PÉNZKÖLCSÖNT nyújt kézi fedezetre egyezer leitől kezdődőleg Háztulajdonosok Bankja, Delavrancea (Ritoók Zsigmond)-utca 2. 3709

Szenzációs az 1927-1928. évi Nádor Karácsonyi Zenealbum

42 kiváló ének, zongora, hegedűre írt, tánc, dal, magyar nótá, operett, opera van az Albumban. Kizáróan a Hegedüs Hírlapiroda zeneműosztálya szál-lítja Nagyváradon

Budapestre utazik?

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba-áraitól,

10% engedményt kap

olcsó éttermi áraitól.

(Kittűnő házi konyha)

5 pengőt megtakarít,

autótaxi költséget, mert gyalog átléphet 1 perc alatt a pályaudvarról

Othhon érzi magát

jól fűtött szobáinkban.

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke

ezen előnyök folytán, hogy okvetlen nálunk szálljon meg

GRAND HOTEL

PARK

NAGYSZÁLLODA

BUDAPEST

VIII., Baross-tér 10.

a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben.

Utlevéleket vizumokat

pontosan, gyorsan elintéz a

Hegedüs Hírlapiroda

Telefon: 458

Vizumárak

a legújabb rendelkezés folytán a következők:

Magyar vizum .. 660 lei
Cseh .. 580 lei
Osztrák .. 620 lei
Jugoszláv .. 950 lei
Francia vizum .. 660 lei
Olasz vizum .. 680 lei
Német vizum .. 1090 lei

Nyulat

legmagasabb napi áron veszünk

129

Kemény Testvérek

Salonta

Telefon 7.

Egész Erdélyben

a hírek igazi heroldjai vagyunk. Szerencsés megjel-nési ideje következtében Nagyvárad Estilap az az ujság, mely a világ minden részében történő események híreit leggyorsabban, legelsőnek, szinte azon forrás-közvetíti olvasóinak. Hírszolgálatunkat napról-napra szélesítjük, s így ma már nemcsak Bukarest, Budapest és Bécs a tudósításaink központja, de külföld nagy távirati irodák hírei is minden nap kora délelőtti rendelkezésünkre állnak. Nagy áldozat ez, de semmi sem elég áldozat nekünk, hogy a közönségnek szavunk szerint eleven, friss, jó, megbízható, színes ujságot adjunk. Viszont boldogan érezzük, hogy a közönség támogatása napról-napra intenzívebbé válik, ma már valóban elmondhatjuk a „Nagyvárad Estilap”-ról, hogy Erdély minden részében mindennap olvassák.

Valódi 3073-1

ezüst evőeszközök.

disztárgyak kaphatók csodaszép mintákban, óriási választékban. **HERBST ékszer-, óra áruházában** bámulatos olcsó árt P. Regina Maria No. 1. Figyelje kirakati árait.

Nagy Mikulás-vásár

3794

Aszódi

Mikulásra és Karácsonyra megjel a m. t. vevő-közönségét üzlete olcsó szaloncukorkával

25 drb 1 leies karácsonyi arany és ezüst cukorka 20 lei, 140 drb 105 és 100 lei.

Tearum 1-es 90 lei, 2-ös 90 lei, 3-as 70 lei literje

Likörök literje 90 lei

Feltört dió kilója 98 lei

Olasz mogoró kl. 110 lei

Mazsola 80 lei

Csillagszóró 10 drb 8 lei

Karácsonyi gyertya doboza 50 drb 24 lei.

Rengeteg karácsonyfadíszek nagyon olcsón.

Finom élvezhető friss szaloncukorka diszes csomagban kilója 72 lei.

Friss darált mák 1/4 kiló 12 lei. Mogorót, diót ingyen darálók. Minden vásárló ingyen csomag finom cukorkát kap ajándékba.

Aszódynál Sas-palota

x Tündérújjak összes számai kaphatók a Hegedüs hírlapirodában.

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.